

Synergia wiedzy z ośrodków naukowych do sektora biznesu w województwach podlaskim i warmińsko-mazurskim¹

Knowledge synergy from scientific units to business sector in the Podlaskie and the Warmińsko-Mazurskie Provinces

Urszula Kobylińska

Politechnika Białostocka, Wydział Zarządzania, Katedra Zarządzania i Finansów

Abstract

Recently, in our country a significant change in the perception of the role of universities and scientific units in the economic area has been observed. It is often being estimated that the strengthening of the cooperation between business sectors' and scientific units not only may improve economic development but also eliminate negative phenomenon in the employment market. The Podlaskie and The Warmińsko-Mazurskie Provinces are located in the eastern part of Poland and their poor development abilities result from their historical background and poor economic potential. Taking into consideration a certain degree of backward infrastructure, the abilities to keep up with other regions are significantly poorer. One of the most important factors shaping region's potential and influencing its future development is cooperation between the private sector and scientific units. The level of cooperation is still insufficient in comparison with other European countries, though there has been done a lot in this area. Satisfactory cooperation between these subjects may be the key element in creating the long-term regional competitive advantage. In this article, the author made the analysis of the initiatives connected with strengthening the cooperation between private units and scientific units of the the Podlaskie and the Warmińsko-Mazurskie Provinces.

Keywords: knowledge synergy, scientific units, cooperation, the Podlaskie and the Warmińsko-Mazurskie provinces

¹ Artykuł opracowano w ramach pracy statutowej S/WZ/1/2010

Wstęp

W ostatnich latach w naszym kraju nastąpiła znacząca zmiana postrzegania roli uczelni wyższych oraz ośrodków badawczo-rozwojowych w życiu gospodarczym kraju. Coraz częściej uważa się, iż zacieśnianie współpracy pomiędzy podmiotami z sektora biznesu a ośrodkami naukowymi może przyspieszyć rozwój gospodarki, a także zniwelować negatywne zjawiska na rynku pracy. Duże znaczenie ma w tym obszarze poznanie oraz opanowanie mechanizmów przenoszenia rezultatów badań naukowych do praktyki gospodarczej, ponieważ mogą one przyczynić się do poprawy konkurencyjności przedsiębiorstw i umożliwić im tworzenie nowych miejsc pracy, szczególnie w regionach opóźnionych gospodarczo, takich jak obszar Polski Wschodniej.

Województwa podlaskie oraz warmińsko-mazurskie znajdują się na obszarze Polski Wschodniej, gdzie ze względu na niższy potencjał gospodarczy oraz uwarunkowania historyczne, występują niższe możliwości rozwojowe niż w regionach bardziej konkurencyjnych centralnej i zachodniej Polski. Uwzględniając pewien stopień zapóźnienia infrastrukturalnego, szanse na doścignięcie innych regionów są znacznie słabsze. Jednym z ważniejszych czynników kształtujących potencjał regionu i wpływających na jego przyszły rozwój, będzie współpraca sektora prywatnego z ośrodkami naukowymi. Mimo, że w tym zakresie dużo się robi, ale niestety o wiele więcej tylko mówi, to poziom współpracy jest w porównaniu z innymi regionami kraju ciągle niewystarczający, a dobra współpraca między tymi podmiotami, może być kluczem w długoterminowym budowaniu regionalnych przewag konkurencyjnych.

W poniższym artykule dokonano analizy inicjatyw związanych z zacieśnianiem współpracy pomiędzy podmiotami prywatnymi a ośrodkami naukowo-badawczymi z terenu województw podlaskiego i warmińsko-mazurskiego.

1. Procesy rozwojowe w woj. podlaskim i warmińsko-mazurskim

Województwa podlaskie i warmińsko-mazurskie znajdują się na obszarze Polski Wschodniej. Obszar ten należy do najbiedniejszych w Polsce, a także w Unii Europejskiej (główną miarą dla tej oceny jest wskaźnik PKB na mieszkańca) i wymaga interwencji państwa w celu zmniejszenia dysproporcji w rozwoju społecznym i gospodarczym. Sam termin Polska Wschodnia ukształtowany został jeszcze

w okresie transformacji ustrojowej i trudno wpisuje się w trzy tradycyjne podziały²:

- historyczny „pozaborowy”, gdzie operuje się terminami Ziemie Odzyskane, Kongresówka, Galicja;
- historyczny „mentalny”, gdzie stosuje się terminy Polska A, Polska B;
- historyczny „wczesno-transformacyjny”, w którym część 49 województw graniczyła z naszymi wschodnimi sąsiadami (począwszy od Rosji kończąc na Słowacji) i była nazywana „ścianą wschodnią” (termin ten spotykał się z różnym odbiorem wśród mieszkańców tych obszarów, od zdecydowanego sprzeciwu, jako wyrażenie pejoratywne, po pełne zrozumienie istoty takiego sformułowania).

Obecnie, obszar Polski Wschodniej został jasno określony w związku z Programem Operacyjnym Rozwoju Polski Wschodniej, gdzie przyjęto, że należą do niego wszystkie województwa, spełniające jedno kryterium: są jednymi z najbiedniejszych regionów w Unii Europejskiej. Do obszarów Polski Wschodniej zalicza się województwa: lubelskie, podkarpackie, podlaskie, świętokrzyskie i warmińsko-mazurskie. Intencją Programu jest zahamowanie tendencji stagnacyjnych, decydujących o marginalizacji i peryferyjności województw Polski Wschodniej oraz pobudzenie czynników wzrostu w tych województwach.

Woj. podlaskie jest regionem o charakterze rolniczym. Przemysł to przede wszystkim produkcja i przetwórstwo artykułów spożywczych. Ważne znaczenie ma również produkcja maszyn i urządzeń rolniczych, produkcja tkanin oraz produkcja drzewna. Podlaskie zachęca inwestorów niższymi niż w innych regionach kosztami pracy i cenami gruntów. Inwestorzy mogą tu skorzystać z udogodnień Suwalskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej i jej podstref w Gołdapi, Ełku i Białymstoku. Z kolei, województwo warmińsko-mazurskie, jako jedno z najmniej zanieczyszczonych regionów kraju, objęte jest programem Zielonych Płuc Polski. Główne działy gospodarki, to produkcja zdrowej żywności, przemysł drzewny, proekologiczna gospodarka leśna, ekoturystyka, produkcja opon, maszyn i urządzeń – gdzie stosuje się czyste technologie przemysłowe i korzysta z odnawialnych źródeł energii.

W rankingu województw, ze względu na poziom nauki i szkolnictwa wyższego w latach 2007 i 2009, analizowane województwa znalazły się niestety na dalszych pozycjach, odpowiednio w roku 2009 woj. podlaskie na 9, a woj. warmińsko-mazurskie na 14 miejscu. Pod uwagę brane były takie zmienne, jak: liczba mieszkańców na 1 uczelnię wyższą, liczba studentów na 10 tys. mieszkańców, udział

² Dziemianowicz W., 2011. *Polska wobec nowych wyzwań rozwoju*. Dokument elektroniczny. Tryb dostępu: http://www.mrr.gov.pl/aktualności/rozwoj_regionalny, stan z dn. 10.10.2011 r.

liczby absolwentów szkół wyższych w ogóle mieszkańców (%), liczba nadanych stopni naukowych w uczelniach wyższych (dr i dr hab.) na 1 uczelnię.

Tabela 1. Ranking województw Polski ze względu na poziom nauki i szkolnictwa wyższego w latach 2007 oraz 2009

Województwo	Miejsce w rankingu	
	2007 r.	2009 r.
DOLNOŚLĄSKIE	2	2
MAŁOPOLSKIE		
KUJAWSKO-POMORSKIE	10	10
LUBELSKIE	5	6
LUBUSKIE	14	16
ŁÓDZKIE	4	4
OPOLSKIE	16	13
PODKARPACKIE	15	15
PODLASKIE	8	9
POMORSKIE	7	7
MAZOWIECKIE	1	1
ŚLĄSKIE	11	11
ŚWIĘTOKRZYSKIE	12	12
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	13	14
WIELKOPOLSKIE	9	5
ZACHODNIOPOMORSKIE	6	8

Źródło: *Analiza porównawcza poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego pięciu województw Polski Wschodniej na tle pozostałych regionów kraju*, Badanie w ramach projektu „Razem dla Polski Wschodniej”, CWRSiG we współpracy z Vivade, Białystok 2011.

2. Stan współpracy sektora biznesu z nauką w woj. podlaskim i warmińsko-mazurskim

Na potrzeby niniejszego opracowania zastosowano metodę desk research. Jest to metoda badań społecznych lub marketingowych, która zakłada szczegółową analizę istniejących już i dostępnych danych wtórnych. Realizacja badań typu desk research nie jest zatem związana z pozyskiwaniem nowych informacji, a jedynie ze scaleniem, przetworzeniem i analizą danych rozproszonych dotychczas wśród rozmaitych źródeł. Na potrzeby niniejszego badania, wykorzystano źródła krajowe i zagraniczne, raporty z badań, analizy dokumentów strategicznych poszczegół-

nych województw oraz analizy statystyczne (dane z Banku Danych Regionalnych). Analizy przeprowadzono dla każdego z województw z osobna.

2.1. Stan współpracy pomiędzy ośrodkami naukowymi a przedsiębiorstwami w woj. podlaskim

Województwo podlaskie charakteryzuje się niskim poziomem rozwoju przemysłu, w porównaniu z innymi regionami kraju, co niestety potęguje niekorzystny bilans na polu współpracy w ramach analizowanych sektorów (biznes-nauka). Ponadto, jak wskazują rankingi szkół wyższych, publikowane przez takie czasopisma, jak „Wprost” czy „Perspektywy”, podlaskie uczelnie nie prezentują wysokiego poziomu nauczania. Szczególnie niekorzystna sytuacja zauważalna jest w takich obszarach jak *efektywność pozyskiwania zew. środków finansowych na badania* oraz *zgłaszanie patentów i praw ochronnych*³. Kierunki inżynierijno-techniczne studiowało w roku 2009 jedynie 9,6% studiujących w szkołach publicznych w woj. podlaskim⁴.

Woj. podlaskie posiadało w latach 2007-2009 jeden z najwyższych wskaźników zatrudnienia w działalności badawczo-rozwojowej, liczony na 1000 mieszkańców (2,4 w roku 2007; 3,0 w 2008 i 2,9 w 2009 r.) spośród województw Polski Wschodniej. Podobna sytuacja wygląda w przypadku zatrudnienia w działalności B+R w sektorze szkolnictwa wyższego woj. podlaskiego. Obok woj. Lubelskiego, liczba zatrudnionych w szkolnictwie wyższym w działalności badawczo-rozwojowej woj. podlaskiego należy do najwyższych w regionie wschodnim⁵.

Centrum Promocji Podlasia w ramach projektu „*Transfer wiedzy do biznesu*” przygotowało w 2010 r. raport o ilościowym i jakościowym stanie prac badawczych prowadzonych na wybranych uczelniach wyższych w woj. podlaskim. Raport miał na celu ukazanie potencjału intelektualnego, jak i zaplecza laboratoryjnego skupionego na wybranych uczelniach woj. podlaskiego oraz ukazanie możliwych obszarów współpracy z przemysłem. W raporcie zaprezentowano dziewięć podlaskich uczelni. Z przeprowadzonych na uczelniach wywiadów wynika, iż współpraca pomiędzy uczelniami i przemysłem występuje w ograniczonym zakre-

³ Np. Uniwersytet Medyczny w Białymstoku w rankingu uczelni akademickich czasopisma „*Perspektywy*” uplasował się na 13 pozycji w kraju, z kolei Politechnika Białostocka, dopiero na 54 miejscu. (w:) *Ranking Uczelni Akademickich 2010*. Dokument elektroniczny. Tryb dostępu: www.perspektywy.pl/ranking/2010/RWU, stan z dn. 18.05.2010 r.

⁴ *Bank Danych Lokalnych. GUS*, 2009.

⁵ Tamże.

się lub prawie nie istnieje. Jak wskazują wyniki badań, wszystkie uczelnie deklarowały chęć współpracy z przedsiębiorcami, jednak niewiele z nich potrafiło wskazać konkretne inicjatywy, efektem których były obustronne korzyści. Autorzy raportu wskazują, że problemem ze strony uczeni jest przygotowanie konkretnej oferty dla biznesu. Podlascy naukowcy mają oczekiwania w stosunku do przedsiębiorców, aby ci skonstruowali swoje potrzeby i skierowali do uczelni w postaci konkretnej oferty. Ponadto, autorzy raportu wskazują na brak aktów prawnych, które regulowałyby konieczność pisania prac naukowych pod kątem praktycznego wykorzystania ich w gospodarce. Z kolei dotychczasowy system finansowania uczelni państwowych nie sprzyja aktywności uczelni w zakresie poszukiwania nowych źródeł finansowania prac naukowo-badawczych. Co prawda, wyniki badań, wskazujące przykłady kooperacji pomiędzy przedsiębiorstwami, a sektorem nauki, raczej potwierdziły wyjątkowość takich sytuacji, niż regularne praktyki, to opracowany raport zawiera wnioski, które mogą pomóc w nawiązaniu dialogu dla obu środowisk⁶.

W dokumencie *Strategia rozwoju woj. podlaskiego do roku 2020* wskazuje się na działania, mające na celu wsparcie przedsiębiorczości w tym regionie, poprzez angażowanie w ten proces podmiotów z obszarów biznesu, nauki, administracji lokalnej. Wśród tych działań wskazuje się, m.in. na:⁷

- tworzenie korzystnych warunków infrastrukturalnych, finansowych i organizacyjnych służących w szczególności powstawaniu ośrodków generowania innowacji technicznych, technologicznych i organizacyjnych – „parków przemysłowych” i „nisz innowacyjnych” na wyodrębnionych obszarach zwłaszcza w aglomeracji białostockiej, suwalskiej i łomżyńskiej;
- rozwój otoczenia gospodarki i biznesu w zakresie obsługi prawnej, finansowej, projektowej, logistycznej, marketingowej itp.;
- wspomaganie MŚP poprzez tworzenie nowych i wspieranie istniejących funduszy pożyczkowych, poręczeń, dotacji, venture-capital, inkubatorów przedsiębiorczości;
- stworzenie systemu monitoringu gospodarczego w zakresie ofert i potrzeb administracji samorządowej oraz podmiotów gospodarczych;
- wspieranie rozwoju przedsiębiorstw i instytucji otoczenia biznesu oraz realizacji inicjatyw na zasadzie partnerstwa publiczno-prywatnego.

⁶ *Raport o ilościowym i jakościowym stanie prac badawczych prowadzonych na wybranych uczelniach wyższych w województwie podlaskim*. Centrum Promocji Podlasia, WSFiZ, Białystok 2010, 112 ss.

⁷ *Strategia rozwoju woj. podlaskiego do roku 2020*. UM woj. podlaskiego, Białystok, styczeń 2006, s. 49-50.

W dokumentach strategicznych województwa zdiagnozowana została wyższa potrzeba zacieśniania współpracy pomiędzy przedsiębiorstwami i ośrodkami naukowymi, co potwierdzają coraz liczniej podejmowane inicjatywy klastrowe na tym obszarze. We wspomnianej już *Strategii Rozwoju woj. do roku 2020* definiuje się obszary tworzenia potencjalnych klastrów w 4 najważniejszych dla regionu branżach: spożywczej, maszynowej, drzewnej, turystycznej. W dokumentach strategicznych rozwoju woj. podlaskiego wiele miejsca poświęcono działaniom wspierającym klastry w wybranych branżach. Wśród nich wskazano na takie inicjatywy, jak np. tworzenie inkubatorów przedsiębiorczości, parków technologicznych, funduszy poręczeniowych, czy też kreowaniu partnerstwa publiczno-prywatnego w powstających klastrach z terenu woj. podlaskiego⁸.

Na terenie woj. podlaskiego działają 2 parki technologiczne. Park Naukowo-Technologiczny Polska Wschód w Suwałkach powstał w 2004 i założony został przez miasto Suwałki, 3 uczelnie wyższe (Uniwersytet w Białymstoku, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski oraz Politechnikę Warszawską) oraz Instytut Łączności w Warszawie. Celem parku jest stworzenie w Suwałkach atrakcyjnego miejsca powiązań pomiędzy nauką a biznesem, umożliwiającego transfer technologii, prowadzenie innowacyjnych form działalności gospodarczej i inwestowania. Drugi park – Zambrowski Park Przemysłowy istnieje w Zambrowie od 2006 r. i nastawiony jest na współpracę z firmami wprowadzającymi innowacje z branży budowlanej oraz papierniczej.

W województwie podlaskim widoczne są powiązania na zasadzie kooperacji pomiędzy Promotechem a Politechniką Białostocką, firmami farmaceutycznymi a Akademią Medyczną, sektorem spożywczym a PWSliP w Łomży. Z kolei podlaski samorząd wspiera tworzenie otoczenia okołobiznesowego sprzyjającego rozwojowi kooperacji pomiędzy firmami⁹.

Ciekawym przedsięwzięciem podjętym w woj. podlaskim jest utworzenie Klastra Instytucji Otoczenia Biznesu. Projekt realizowany jest w ramach Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej 2007-2013. W efekcie współpracę w 2010 r. nawiązało 18 podmiotów, w tym 2 uczelnie, 2 stowarzyszenia i 14 przedsiębiorstw¹⁰. Docelowo grono powinno tworzyć 25 podmiotów z terenu województw Polski Wschodniej. Podstawowym celem projektu jest zbudowanie stałej platformy kooperacji pomiędzy światem nauki a instytucjami działającymi w szeroko pojętej sferze usług doradczych, finansowych i szkoleniowych. Klaster ma na

⁸ Plawgo B. (red.), 2007. *Rozwój struktur klastrowych w Polsce Wschodniej. Synteza*. Broszura informacyjna, na podstawie raportu pod tym samym tytułem, MRR, Warszawa, s. 106-107.

⁹ Tamże, s. 109.

¹⁰ *Biznes Klaster.pl*, publikacja klastra instytucji otoczenia biznesu, 2010 (1), s. 31.

dać impuls do aktywizacji środowiska biznesowego i naukowego, wytyczać kierunki rozwoju, a przede wszystkim tworzyć i rozwijać kontakty na styku nauki i biznesu.

2.2. Stan współpracy pomiędzy ośrodkami naukowymi a przedsiębiorstwami w woj. warmińsko-mazurskim

Woj. warmińsko-mazurskie przedstawia się jako jeden z regionów o najniższym wykształceniu ludności. Województwo posiada przeciętny wskaźnik zatrudnienia w działalności badawczo-rozwojowej, liczony na 1000 mieszkańców (ok. 2 osób w latach 2007-2009), w porównaniu do innych województw Polski Wschodniej.¹¹

W dokumentach strategicznych woj. warmińsko-mazurskiego (*Strategia Rozwoju woj. warmińsko-mazurskiego do roku 2020* i *Regionalna Strategia Innowacyjności*) wskazuje się na konieczność podejmowania działań ze strony władz w zakresie sterowania konkurencyjnością. Wśród planowanych inicjatyw wskazuje się, m.in. wspieranie współpracy uczelni z gospodarką regionu, poprzez kształcenie w ramach zamówień edukacyjnych, finansowanie staży w przedsiębiorstwach, czy likwidację kierunków zbędnych.

Na obszarze województwa znajduje się Warmińsko-Mazurska Specjalna Strefa Ekonomiczna, składająca się z kilkunastu podstref zlokalizowanych, m.in. w Olsztynie, Elblągu, Ostrołęce, Ostródzie, Szczytnie, Iławie. W województwie funkcjonują także 2 parki technologiczne: Olsztyński i Elbląski. Olsztyński Park Naukowo-Technologiczny wraz z pełną infrastrukturą ma powstać do 2013 r. Składał się będzie docelowo z 3 funkcjonalnych części:

- Park Technologiczny – miejsce przeznaczone dla firm o ugruntowanej pozycji na rynku;
- inkubator przedsiębiorczości – miejsce prowadzenia działalności nowo utworzonych innowacyjnych firm i wspierania ich rozwoju;
- Centrum Transferu Technologii – miejsce prowadzenia badań naukowych nad nowymi technologiami, ich wdrożeniem i wykorzystaniem.

Z kolei realizacja przedsięwzięcia, jakim jest Elbląski Park Technologiczny uznane zostało za jedno z priorytetowych zamierzeń władz lokalnych miasta Elbląga. Projekt Parku ma doprowadzić do rozwoju przemysłu w regionie w powiązaniu z rozwiniętą współpracą z wyższymi uczelniami i instytutami naukowo-badawczymi.

¹¹ Bank Danych Lokalnych. GUS, 2007-2009.

Na obszarze woj. warmińsko-mazurskiego zidentyfikowano kilkanaście struktur klastrowych. Znajdują się one w różnych stadiach rozwoju i charakteryzują zróżnicowaniem aktywności ich członków. Istniejące klastry obejmują firmy, m.in. z branży spożywczej, drzewno-meblarskiej, ekoenergetycznej. Funkcjonujące w regionie klastry należą do branż wskazywanych jako kluczowe dla rozwoju woj. warmińsko-mazurskiego. Zidentyfikowane klastry to struktury stosunkowo młode funkcjonujące od 2007 r.¹².

1 czerwca 2007 r. do życia zostało w Gdańsku zostało powołane Konsorcjum Bałtycki Klaster Ekoenergetyczny, jako wspólna inicjatywa marszałków woj. pomorskiego oraz województwa warmińsko-mazurskiego, Politechniki Gdańskiej, Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego, Politechniki Koszalińskiej, Instytutu Maszyn Przepływowych PAN w Gdańsku, a także innych podmiotów gospodarczych i stowarzyszeń mających siedzibę w tych województwach. BKE charakteryzuje dobre zaplecze naukowo-badawcze oraz wsparcie lokalnych samorządów (w skład konsorcjum wchodzi aż 13 jednostek samorządowych).

W województwie realizowany jest projekt „Grono Menedżerów”, poprzez realizację którego samorząd chce zacieśnić współpracę pomiędzy przedsiębiorcami a naukowcami. Celem projektu jest rozpowszechnianie idei klasteringu i wykształcenie menedżerów sieci klasteringowej. Udział przedstawicieli środowisk naukowych w projekcie może przyczynić się do wzrostu transferu wiedzy akademickiej do sektora biznesu. Szczególnie ważne są spotkania branżowe w ramach 9 grup inicjatyw klastrowych, gdzie prezentowane są najnowsze wyniki badań naukowych, czyli oferta technologiczna regionalnych jednostek badawczych, zaś przedsiębiorcy mają możliwość zgłoszenia swoich potrzeb i oczekiwań wobec sektora B+R¹³.

Jak wskazano w *Raporcie dot. wdrażania Regionalnej Strategii Innowacji w woj. warmińsko-mazurskim*, najwięcej projektów innowacyjnych realizowanych jest przez przedsiębiorców. Struktura pozostałych dwóch wierzchołków „złotego trójkąta”, to Uniwersytet Warmińsko-Mazurski na wierzchołku – nauka i badania oraz Warmińsko-Mazurska Agencja Rozwoju Regionalnego, na wierzchołku administracja, które dominują w swojej sferze. Oprócz uniwersytetu, projekty innowacyjne realizują jeszcze 2 wyższe szkoły publiczne oraz jedna prywatna. W ramach projektów sfery badań i nauki realizowane jest działanie dotyczące współpracy w ramach działań o charakterze regionalnym, co jest zgodne z przewidywaną

¹² Analiza potencjału województwa warmińsko-mazurskiego pod względem powstania nowych inicjatyw klastrowych w regionie. Raport opracowany przez PSDB, Olsztyn 2009, s. 41.

¹³ Dokument elektroniczny. Tryb dostępu: <http://www.pi.gov.pl>, stan z dn. 11.12.2011 r.

funkcją sfery badań i nauki na rzecz wzmocnienia potencjału i promowania współpracy ze sferą gospodarczą¹⁴.

Z kolei Warmińsko-Mazurska Agencja Rozwoju Regionalnego należy do elitarniej grupy kilkunastu rozpoznawalnych agencji rozwoju regionalnego w Polsce, dlatego pozytywnie ocenić należy potencjał i rolę tej instytucji w sferze wspierania rozwoju regionu i współpracy w ramach sektorów.

Podsumowanie

W komercjalizacji wyników badań naukowych w najlepszych ośrodkach europejskich i amerykańskich niezbędna jest współpraca sektora biznesu z ośrodkami naukowymi. Współdziałanie w ich ramach na krajowym gruncie wygląda jednak bardzo słabo. Z ekspertyzy PARP wynika, że zaledwie 6% polskich firm współpracuje ze szkołami, podczas gdy w Finlandii jest ich pięciokrotnie więcej¹⁵. Jedyne 9% przedsiębiorstw inwestuje w Polsce w działalność badawczo-rozwojową, a rocznie do Europejskiego Urzędu Patentowego zgłaszane jest zaledwie 2,89 patentów na milion mieszkańców (dla porównania Niemcy zgłaszają ich 260, a Węgry 12)¹⁶. Na fakt istnienia barier ograniczających współpracę pomiędzy uczelniami, przemysłem a administracją, zwracają uwagę badania prowadzone przez różne ośrodki akademickie i inne instytuty badawcze¹⁷. Wskazuje się tam na wiele problemów w procesie budowania tej współpracy. Najważniejsze z nich zawarto w tabeli 2.

¹⁴ *Analiza wdrażania RSI w woj. warmińsko-mazurskim na podstawie realizacji projektów innowacyjnych realizowanych w regionie, finansowanych ze środków Unii Europejskiej*, Raport Geoprofit, Warszawa 2009.

¹⁵ *Polscy naukowcy wolą badań teorię niż pracować nad wynalazkami*, Dziennik Gazeta Prawna z dnia 26.04.2010 r.

¹⁶ Dokument elektroniczny. Tryb dostępu: <http://epp.eurostat.ec.europa.eu>, stan z dn. 08.05.2010 r.

¹⁷ Raport nt. *Barьеры współpracy przedsiębiorców i ośrodków naukowych* MNiSW, Departament Wdrożeń i Innowacji, Warszawa 2006; Raport nt. *Badanie barier i stymulatorów dotyczących mechanizmów tworzenia i transferu innowacji ze środowiska naukowego do sektora przedsiębiorstw*, IBn-GR, Warszawa 2008; Raport nt. *Tworzenie związków kooperacyjnych między MSP oraz MSP i instytucjami otoczenia biznesu*, PARP, Warszawa 2006.

Tabela 2. Ograniczenia współpracy w obszarze Biznes – Nauka w Polsce

Rodzaj relacji	Problemy/ograniczenia współpracy
Biznes-Nauka Nauka-Biznes	<ul style="list-style-type: none"> - bariera świadomości (niedostrzeganie potrzeby współpracy biznesu ze sferą B+R); - bariery finansowe (brak środków na finansowanie współpracy); - bariery mentalne (postrzeganie działalności B+R jako obciążonej ryzykiem); - bariery kompetencyjne (niewystarczająca jakość kapitału ludzkiego); - bariery informacyjne (brak informacji o potencjalnych partnerach); - bariery instytucjonalne (niechęć władz uczelni do komercjalizacji osiągnięć pracowników)

Źródło: opracowanie z wykorzystaniem Knop L. *Kształtowanie współpracy w triadzie: biznes-nauka-administracja*. Dokument elektroniczny. Tryb dostępu: www.dlafirmyinfo.pl, stan z dn. 07.05.2010 r.

Jak wykazały analizy raportów i dokumentów strategicznych, w województwach Polski Wschodniej występuje duży potencjał do budowy sieci współpracy pomiędzy sektorem przemysłu a uczelniami wyższymi. Współpraca, chociaż na poziomie minimalnym jest zauważalna szczególnie w strukturach opartych na współdziałaniu partnerów z różnych środowisk, dzięki powstającym i rozwijającym się inicjatywom klastrowym na obszarze, m.in. województw podlaskiego i warmińsko-mazurskiego. W dokumentach strategicznych rozwoju województwa podlaskiego wiele miejsca poświęcono działaniom wspierającym klastry w wybranych branżach. Wśród nich wskazano na takie inicjatywy, jak np. tworzenie inkubatorów przedsiębiorczości, parków technologicznych, funduszy poręczeniowych, czy też kreowaniu partnerstwa publiczno-prywatnego w powstających klastrach. Na przykład w dokumencie *Strategia rozwoju woj. podlaskiego do roku 2020* wskazuje się na działania, mające na celu wsparcie przedsiębiorczości w tym regionie, poprzez angażowanie w ten proces podmiotów z obszarów biznesu, nauki i administracji lokalnej. Z kolei w *Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego województwa warmińsko - mazurskiego do roku 2020* zwraca się uwagę na potrzebę budowania, opartych na zaufaniu powiązań kooperacyjnych w regionie oraz zachęcanie i inicjowanie, we współpracy z instytucjami około biznesowymi, różnego rodzaju gron przedsiębiorczości. Reasumując rozważania podjęte w niniejszym opracowaniu, należy domniemywać, iż coraz częściej będzie inicjowana kooperacja pomiędzy ośrodkami realizującymi badania naukowe, a przedsiębiorstwami oczekującymi na wyniki tych badań i możliwości ich implementacji do praktyki. Optymizmem napawa fakt, iż jednym z priorytetów polityki Komisji Europejskiej jest zacieśnienie współpracy pomiędzy tymi sektorami, a w przypadku regionów Polski Wschodniej taka współpraca może przyspieszyć rozwój go-

spodarki w tym regionie i zniwelować negatywne zjawiska na rynku pracy. Jak wskazują analizy przeprowadzone w powyższym artykule, zauważalna jest potrzeba zacieśniania współpracy pomiędzy różnymi środowiskami (przedsiębiorstwami, uczelniami, administracją) w analizowanych województwach podlaskim i warmińsko-mazurskim, jednakże poziom tej kooperacji jest wciąż nieznaczny, a biorąc pod uwagę potrzeby tych regionów w zakresie podwyższania konkurencyjności, należałoby zintensyfikować działania w tym zakresie.

Piśmiennictwo

1. *Analiza potencjału województwa warmińsko-mazurskiego pod względem powstania nowych inicjatyw klastrowych w regionie*. Raport opracowany przez PSDB, Olsztyn, 2009.
2. *Analiza wdrażania RSI w woj. warmińsko-mazurskim na podstawie realizacji projektów innowacyjnych realizowanych w regionie, finansowanych ze środków Unii Europejskiej*. Raport Geoprofit, Warszawa, 2009.
3. *Bank Danych Lokalnych*. GUS, 2007-2009.
4. *Biznes Klastr.pl*, publikacja klastra instytucji otoczenia biznesu, 2010 (1), s. 31.
5. Dziemianowicz W., 2011. *Polska wobec nowych wyzwań rozwoju*: http://www.mrr.gov.pl/aktualności/rozwoj_regionalny, stan z dn. 10.10.2011 r.
6. Pławgo B., (red.), 2007. *Rozwój struktur klastrowych w Polsce Wschodniej. Synteza*. Broszura informacyjna, na podst. raportu pod tym samym tytułem, MRR, Warszawa.
7. *Polscy naukowcy wolą badań teorię niż pracować nad wynalazkami*. Dziennik Gazeta Prawna z dnia 26.04.2010 r..
8. Portal: <http://epp.eurostat.ec.europa.eu>, stan z dn. 08.05.2010 r.
9. Portal: <http://www.pi.gov.pl>, stan z dn. 11.12.2011 r.
10. *Ranking Uczelni Akademickich 2010*. Dokument elektroniczny. Tryb dostępu: www.perspektywy.pl/ranking/2010/RWU, stan z dn. 18.05.2010 r.
11. Raport: *Barriere współpracy przedsiębiorców i ośrodków naukowych*. MNiSW, Departament Wdrożeń i Innowacji, Warszawa 2006.
12. Raport: *Tworzenie związków kooperacyjnych między MSP oraz MSP i instytucjami otoczenia biznesu*. PARP, Warszawa 2006.
13. Raport: *Badanie barier i stimulatorów dotyczących mechanizmów tworzenia i transferu innowacji ze środowiska naukowego do sektora przedsiębiorstw*. IBnGR, Warszawa 2008.
14. *Raport o ilościowym i jakościowym stanie prac badawczych prowadzonych na wybranych uczelniach wyższych w województwie podlaskim*. Centrum Promocji Podlasia, WSFiZ, Białystok 2010.
15. *Strategia rozwoju woj. podlaskiego do roku 2020*. UM woj. podlaskiego, Białystok, styczeń 2006.